

Segmentul bancar in Europa Centrala si de Est 2007

Agresivitatea a parut sa fie cuvantul cel mai des folosit in anul 2007, de catre managerii principalelor banci din regiunea Europei Centrale si de Est. Criza financiara aparuta in vara in Statele Unite (care nu a generat, din fericire, pierderi considerabile bancilor din aceasta regiune), a dus la regandirea strategiilor si cautarea unor noi modele de business care sa genereze venituri. Concurenta acerba a fortat bancherii sa dezvolte noi produse care sa le asigure supravietuirea. Nu putine au fost cazurile cand rezultatele financiare anuntate de banci au adus surprize de proportii; nu multi se asteptau la cresteri ale profitului, insa cresterea organica, expansiunea teritoriala si o politica mai flexibila de creditare a condus la atragerea unui numar din ce in ce mai mare de clienti.

Avand in vedere decalajul major dintre gradul de penetrare al bancilor, intre zona Europei Centrale si de Est si tarile mai dezvoltate din Uniunea Europeana, putem afirma ca exista un potential de crestere important. De ele vor beneficia numai bancile care au resurse financiare importante la dispozitie, asta deoarece intrarea pe noi pietee sau atragerea de noi clienti va deveni tot mai costisitoare. Pe de alta parte, gradul de concentrare incepe sa creasca, principalele banci cumuland, la nivelul fiecarei tari, cote de piata importante. Restul bancilor, mai mici si specializate pe un anumit segment de clienti, devin tinte de preluare in viitorul apropiat.

In cautarea unor profituri noi, bancile si-au dezvoltat afaceri conexe (in asigurari, leasing, finantarea creditelor de consum, etc.), care le sporesc atractivitatea, prin oferirea unor pachete de servicii complete clientilor. Au fost si cazuri cand subsidiarele bancilor au generat profituri mari in cazul vanzarii diviziilor respective (am putea aminti numai vanzarea BT Asigurari catre Groupama sau mai recenta vanzare a Asiban, pe piata romaneasca).

Dupa ani de privatiuni, consumatorii est-europeni au invatat o noua lectie: consumul. Iar daca la catedra s-a aflat un bancher, consumul pe credit a devenit lectia la care o mare parte din clientii est-europeni au luat note maxime. Iar acest lucru a fost atent speculat de bancheri, care au sesizat potentialul enorm al zonei.

Banca Romana de Dezvoltare a obtinut in 2007 un profit net de 916 milioane lei, in crestere cu 39,86% fata de anul precedent. Veniturile totale au avansat cu 79,32% (ajungand la 9,945 miliarde lei), insa profitabilitatea a fost afectata de cresterea cheltuielilor totale intr-un ritm superior (+85,07%, fata de 2006). Veniturile nete din dobanzi s-au ridicat la 1,16 miliarde lei (in 2006 au insumat putin peste 886 milioane lei), in timp ce veniturile nete din taxe si comisioane au reprezentat 872,72 milioane lei (+41,43% fata de anul precedent).

Actiunile totale ale BRD au ajuns la 38,97 miliarde lei, cu 39% mai mult decat la sfarsitul anului anterior. Activul net a avut o dinamica similara, ajungand la 4,17 miliarde lei. Avand in vedere totalul activelor bancare din Romania, BRD detine o cota de piata de 15%. Creantele asupra clientelei (calculate ca pondere din activul total) au ajuns la 63,99%, dupa ce in 2006 reprezentau numai 63,5%. Valoric, acestea au ajuns la 24,94 miliarde lei, cresterea avand la baza dezvoltarea activitatii de creditare (atat din punct de vedere al numarului de clienti, cat si a diversificarii portofoliului de credite acordate). Pe partea de pasiv, datoriile privind clientela (27,153 miliarde lei) au reprezentat, in 2007, aproape 70% din pasivele totale (38,97 miliarde lei).

Din punct de vedere structural, angajamentele bancii vizau, intr-o proportie de 33,7%, clienti corporativi, 25,1% intreprinderi mici si mijlocii si 41,2% persoane fizice. Calitatea portofoliului de credite este peste media sectorului bancar (ponderea creditelor indoielnice sau asimilate pierderilor certe fiind de numai 2,77% din total portofoliu, comparativ cu peste 4% la nivel national). Raportul cost/venituri a scazut la 43,5%, de la 48,9% cat inregistra in 2006, relevand cresterea eficientei la nivelul bancii.

BRD a ajuns, urmare unei politici agresive de expansiune, sa opereze 806 unitati, multe dintre acestea fiind unitati mici, cu un numar redus de salariatii, dar cu o 'vizibilitate' ridicata in piata.

Principalii actionari ai BRD sunt Societe Generale (ce detine 58,32% din actiuni), SIF Oltenia (5,42%), SIF Muntenia (5,27%) si SIF Moldova (5,03%), conform ultimelor raportari prezentate de Bursa de Valori Bucuresti.

Banca Transilvania a raportat un profit net in crestere cu 182,8% fata de nivelul din 2006. O mare parte din acest profit provine din vanzarea diviziei BT Asigurari catre grupul Groupama (valoarea tranzactiei fiind de 90 milioane Euro, din care 76,5 milioane Euro au fost platite de Groupama la sfarsitul lunii decembrie 2007). Chiar daca am face abstractie de acest eveniment care a condus la obtinerea unui profit fara precedent si ne-am rezuma numai la activitatea de baza, cea bancara, am observa o crestere de peste 54% la nivelul profitului net, comparativ cu anul precedent. Avand in vedere statisticile BNR conform carora profitul net, la nivelul intregului sector bancar, a avansat cu 32% comparativ cu 2006, constatam ca Banca Transilvania are o dinamica a profitabilitatii peste medie.

Activul total al bancii a avansat cu 71,6%, ajungand la 13,87 miliarde lei, ceea ce inseamna ca Banca Transilvania a detinut o cota de piata de 5% din piata creditului neguvernamental din Romania. Activul net a ajuns la 1,48 miliarde lei, sporul anual fiind de aproape 54%.

Veniturile totale au avansat cu 99,26%, pana la nivelul de 2,7 miliarde lei, in conditiile in care cheltuielile totale au avut o dinamica mai lenta (+87,86%, pana la 2,3 miliarde lei). Veniturile nete din dobanzi au ajuns la 441,32 milioane lei, in timp ce veniturile nete din taxe si comisioane s-au ridicat la 270 milioane lei. Variatia procentuala in cazul acestor indicatori este de +76,32% in cazul veniturilor nete din dobanzi si de 34,8% in cazul veniturilor nete din comisioane.

Banca opereaza o retea formata din 457 unitati (cu 116 mai mult decat anul precedent), in care lucau, la sfarsitul lui 2007, un numar de 5.792 salariatii. Banca a deschis o sucursala in Cipru, devenita operationala la 1 octombrie 2007, reprezentand prima prezenta a bancii pe pietele externe. Activitatea acesteia a generat o pierdere de aproape 0,5 milioane lei, in cele trei luni de activitate din 2007.

Capitalul social al bancii a fost majorat in anul 2007 pana la 611,08 milioane lei (cu 217,73 milioane lei peste nivelul de la inceputul anului), prin utilizarea mai multor surse, fie prin acordarea de actiuni gratuite (prin capitalizarea unor rezerve profit net din anul 2006, rezerve din anii precedenti, prime de emisiune existente in cont) si aport in numerar din partea actionarilor. Cel mai mare actionar al Bancii Transilvania este BERD, cu o detinere de 14,97%, in timp ce aproximativ 20% este detinut de persoane juridice straine.

Banca Comerciala Carpatica a obtinut in 2007 un profit net de 8,4 milioane lei, in scadere cu 56,33% fata de rezultatul net din 2006. Din totalul veniturilor, veniturile nete din dobanzi au insumat 69,34 milioane lei (+17,84% fata de 2006), in timp ce, dupa un avans anual de 41,36%, veniturile nete din taxe si comisioane au ajuns la 67,57 milioane lei. Activele totale au ajuns la 2,29 milioane lei, ceea ce indica o cota de piata de 0,89% din piata creditului neguvernamental din Romania. In structura portofoliului de credite, persoanele fizice detin o pondere de 15,14%, in crestere fata de anul 2006 cand reprezenta numai 14,42%, banca orientandu-si eforturile spre dobandirea unei cote de piata mai mari pe segmentul persoanelor juridice (in special IMM, asocialii familiale dar si al PFA, incluzand si profesiile liberale). Din punct de vedere al monedei, peste 80% din credite sunt acordate in moneda nationala si numai 20% in valuta, ceea ce indica un apetit spre risc ceva mai redus din partea clientilor bancii (care urmaresc in acest mod eliminarea riscului valutar). Numarul de

unitati teritoriale a ajuns la 245. Dintre acestea, 70 sunt sucursale, 43 agentii iar restul reprezentante, numarul de salariati ajungand la 1.774 persoane.

Activitatea **Erste Bank** a generat un profit net de 1,17 miliarde Euro, rezultat cu peste 26% mai bun decat cel obtinut in anul 2006. Principalele categorii de venit sunt veniturile nete din dobanzi (3,95 miliarde Euro, +23,7% fata de 2006) si cele nete din taxe si comisioane (1,86 miliarde Euro, +28,5%). Din punct de vedere geografic, activitatea pe pietele din Europa Centrala si de Est pe care opereaza au generat un profit net de 869,6 milioane Euro (peste 74% din profitul net total), in timp ce pentru Austria rezultatul net este de 374 milioane Euro (31,88%). Evolutia buna a bancii s-a reflectat si in cresterea activului total cu 10,36%, insa ritmul de crestere al activului net a fost mai redus (+5,9%). Activul total al bancii este de peste 200 miliarde Euro, valoare record, prin comparatie cu restul bancilor din regiune.

Erste Bank avea, la finalul lui 2007, un numar de peste 50 mii salariati, ce deserveau aproape 16 milioane de clienti, prin intermediul a 2.721 sucursale deschise in 9 tari. Principalii actionari ai bancii erau Fundatia Erste (30,5% din capitalul social), in timp ce investitorii institutionali controlau 47,1% din actiuni. Incepand cu jumatatea lunii februarie 2008, banca este listata si la Bursa de Valori Bucuresti

Evolutia nu a fost atat de buna si in cazul **Raiffeisen International**, al carui profit net s-a diminuat cu 23% in 2007, ajungand la 973 milioane Euro. Cea mai mare parte a veniturilor (59,9%) este bazata pe veniturile nete din dobanzi, in timp ce veniturile nete din taxe si comisioane reprezinta 36,33%. Privite in dinamica, anul 2007 echivaleaza cu un avans de 41,7% in cazul veniturilor nete din dobanzi, in timp ce veniturile nete din comisioane si taxe sunt cu 33,9% mai consistente. Activele totale ale bancii au ajuns la 72,74 miliarde Euro (+30% fata de valoarea din 2006) in timp ce activul net a ajuns la 6,6 miliarde Euro (+44,28%). Operatiunile bancii se deruleaza in 15 tari, din Austria pana la Kazahstan si din Lituania pana in Albania, prin intermediul a 3.015 unitati, deservite de 58.365 salariati. Principalii actionari sunt RZB Austria (68,5%), in timp ce o parte de 28,3% din capitalul social este controlata de investitorii institutionali.

- mil Eur-

	Profit net 2007	Profit net 2006	Activ total 31.12.2007	Activ net 31.12.2007	PER*	P/Bv*	ROE
BRD	254,0	193,9	10.793,2	1.157,4	16,25	3,57	2,80%
Banca Transilvania	94,2	35,5	3.843,6	410,0	13,30	3,05	2,91%
Banca Comerciala Carpatica	2,3	5,7	634,0	56,3	54,68	2,27	0,41%
PKO Bank Polski	810,6	560,9	30.309,5	3.344,2	15,93	3,86	3,32%
Bank PEKAO Polonia	531,3	443,3	33.380,4	4.014,1	27,74	3,67	1,90%
RAIFFEISEN International	973,5	1.274,4	72.742,8	6.622,1	14,46	2,13	1,70%
ERSTE BANK	1.174,7	932,2	200.519,0	8.452,0	11,58	1,61	0,96%
OTP Ungaria	556,8	674,5	20.147,1	2.822,1	13,53	2,67	3,16%
Komerčni Banka Cehia	421,7	408,3	24.861,7	1.902,9	14,29	3,17	2,16%

* la cotele din 23 aprilie 2008

Komerčni Banka, subsidiara din Cehia a Group Societe Generale, a obtinut in anul 2007 un profit net consolidat cu 21,9% mai ridicat decat in anul precedent. Acest lucru s-a bazat atat pe o crestere importanta a veniturilor, cat si cu o eficientizare a activitatii, urmarindu-se reducerea costurilor. Venitul net din operatiuni bancare a crescut cu 12,3% si a ajuns la 1,11 miliarde Euro. Ponderele veniturilor nete din dobanzi in totalul veniturilor a crescut la 62,95% (2006: 61,59%), dupa un crestere anuala de 14,7%. Desi au crescut cu 5,9%, veniturile din taxe si comisioane au o pondere in scadere in totalul veniturilor KB Group (ajungand la 31,59%, de la 33,19% in 2006). Costurile operationale au avansat cu numai 9,3%, cu toate ca majorarea cheltuielilor

cu personalul a fost semnificativa (+14,3% fata de 2006), in conditiile in care numarul salariatilor a avansat cu numai 3,2%.

Valoarea portofoliului de credite al KB a avansat cu 19,5%, cea mai ridicata rata de crestere inregistrandu-se pe segmentul creditelor ipotecare (+29,8%). Volumul depozitelor atrase a crescut cu 14,4%, in special datorita cresterii valorii conturilor curente ale clientilor cu peste 21% in timp ce depozitele la termen au avut un avans de 7%. Numarul clientilor bancii a crescut cu 4% la 1,57 milioane de clienti, din care 1,29 milioane sunt clienti de retail. Reteaua cuprinde 386 sucursale destinate clientilor de retail, 35 centre de afaceri focalizate pe intreprinderi medii si administratii locale si 4 divizii specializate pe marile corporatii.

Un amanunt ce nu poate fi omis este gradul de dezvoltare al Cehiei, mult mai ridicat decat zona Europei de Est, dar mult sub cel din Europa de Vest. Ponderea in PIB a creditelor acordate a fost in 2007 de 51,5%, 12,5% dintre acestea fiind reprezentate de credite ipotecare, in timp ce volumul depozitelor depaseste 68% din PIB. Actionarul majoritar este Societe Generale, ce detine 60,35% din capitalul social, in timp ce restul actiunilor reprezinta free-float.

Volumul activelor totale ale **Bank Pekao Polonia** a cunoscut o crestere exploziva, ajungand la 33,38 miliarde Euro (cu 90,94% peste nivelul din 2006), in timp ce activele nete au avansat cu 73,26%, depasind 4 miliarde Euro. Banca a avut o politica de crestere agresiva, la sfarsitul anului 2007 avand cele mai insemnate active din sistemul bancar polonez. Cresterea procentuala a profitului net este de numai 19%, pana la nivelul de 531,27 milioane Euro inasa aceasta suma reprezinta circa 25% din totalul profitului obtinut de bancile poloneze. Veniturile nete au avansat cu 14,81%, ajungand la 1,14 miliarde Euro. Din punct de vedere al surselor, 58,1% sunt venituri nete din dobanzi (659,64 milioane Euro), in timp ce restul de 475,7 milioane provin din taxe si comisioane. Cu toate acestea, raportul cost/venituri are o valoare foarte buna, de 45,8%.

Cota de piata, calculata in functie de active, este de 13%, superioara PKO BP, care detinea la sfarsitul anului 2007 numai 11,84% din totalul activelor bancare din Polonia. Banca ocupa prima pozitie din punct de vedere al depozitelor atrase, plasandu-se pe locul secund in topul creditelor acordate.

Banca are un numar de peste 23.000 salariati, ce deservesc peste 5 milioane de clienti, prin intermediul unei retele formate din 1058 sucursale si 300 agentii. Actionarul majoritar este Unicredit Group Italia, ce detine 59,28% dintre actiunile bancii.

PKO BP crestere cu 5,6% a activelor totale, ocupand pozitia a 2-a pe piata poloneza. Volumul creditelor acordate a crescut cu 27,8% comparativ cu 2006, in conditiile in care cota de piata pe segmentul de retail este de 22,5% iar pentru corporatii 11,7%. Depozitele de economii ale clientilor s-au majorat cu 10%, detinand o cota de piata de 21,1% pe segmentul de retail si 9% pe corporatii. La sfarsitul anului, cea mai mare valoare o aveau creditele ipotecare (peste 40%) urmate de creditele acordate corporatiilor (circa 25% din total portofoliu). Cresteri spectaculoase se inregistreaza pe segmentul intreprinderilor mici si mijlocii (peste 50%, comparativ cu 2006) si al serviciilor de private banking (crestere cu 70% fata de 2006), inasa valoarea creditelor acordate nu depaseste 10% din totalul portofoliului bancii.

Sub aspectul profitabilitatii, segmentul creditelor de consum ocupa prima pozitie, unde marjele, chiar se situeaza pe un trend usor descendent, se situeaza in jur de 9%. Private bankingul are o marja in crestere, ajungand la aproape 6%, in conditiile in care anul trecut se situa sub 5,5%. O ingustare a marjelor este intalnita in cazul celorlalte activitati, inasa cresterea valorica a portofoliilor atenuaza din scaderea marjelor (cele mai mici fiind intalnite in cazul activitatilor ce vizeaza corporatiile, unde marjele sunt mai reduse de 1%). Veniturile nete din dobanzi au crescut cu 21% comparativ cu 2006, ponderea acestora in veniturile totale fiind

de 63,43%, in timp ce veniturile din taxe si comisioane au avansat cu 16,4% fata de 2006, acestea reprezentand 28,69% din veniturile totale.

Banca opereaza cea mai vasta retea bancara din Polonia, operand 1.233 sucursale (din care 83 dedicate mediului corporate si 1.150 de retail), in timp ce numarul agentilor era, la sfarsitul lui 2007, de 2.240, Numarul de salariati s-a redus cu 1.296, ajungand la 30.659 salariati. Acestea s-au reflectat in cresterea eficientei pe salariat (+18,9% la volumul creditelor acordate si al depozitelor atrase), cu 14,6% la nivelul sucursalelor. Raportul cost/venituri s-a redus la 52,5% (2006: 59,3%), in timp ce media celor mai mari 7 banci din Polonia, in 2007, a fost 59,4%. Statul polonez controleaza banca, detinand 51,49% din actiuni.

Banca a fost desemnata, de prestigioasa revista The Banker, Banca anului in Polonia, datorita rezultatelor financiare, a strategiei de dezvoltare si a cotei de piata dobandite.

OTP Bank Ungaria a avut un an nu tocmai bun, daca judecam prin prisma profitului net, care a scazut cu 17,12%. O situatie mai buna o intalnim in cazul activelor totale, care au sporit cu 13,26% sau al activului net, ce a ajuns la 2,8 miliarde Euro (+6.67%, fata de 2006). Veniturile nete din dobanzi sunt cu 25,2% mai ridicate decat anul anterior (ponderea acestora in totalul veniturilor ridicandu-se la 59,66%), in timp ce veniturile din taxe si comisioane au avansat cu 35,1%, generand 21,35% din veniturile totale ale banii.

Cota de piata este de 16,7%, calculata luand in considerare ponderea activelor totale ale bancii in totalul activelor bancare din Ungaria. Desi este cea mai mare banca cu capital maghiar, cota de piata este redusa din cauza concurentei ridicate a bancilor austriece, mare parte avand activitati in tara vecina.

O comparatie intre aceste banci este dificil de facut, avand in vedere complexitatea realitatilor economice de pe fiecare piata nationala. Este dificila aducerea la un acelasi numitor comun a acestor societati deoarece activitatile pe care le desfasoara sunt extinse (atat din punct de vedere geografic, in unele cazuri, cat si ca structura economica). Putem face o sinteza a principalilor indicatori sintetici ce se calculeaza in mod obisnuit pentru o societate comerciala listata pe o piata de capital, dar comparatia nu ar fi completa in absenta unor indicatori specifici sectorului bancar.

Rentabilitatea capitalurilor proprii, la nivelul bancilor analizate, variaza foarte puternic. Cea mai redusa valoare este intalnita in cazul Bancii Comerciale Carpatica (de numai 0,41%), justificabila prin cota de piata redusa si costurile operationale ridicate, in timp ce valori mult mai bune intalnim in cazul OTP Bank Ungaria (3,16%) sau PKO Bank Polonia (3,32%), care par sa aiba o politica mult mai buna de gestionare a costurilor.

La mijlocul clasamentului intalnim nume precum BRD sau Raiffeisen International. Daca in primul caz putem vorbi de o profitabilitate buna provenita dintr-o expansiune agresiva la nivel national, in al doilea expansiunea are loc intr-o zona ocolita, pana acum, de alte banci, dar care prezinta un potential de dezvoltare urias: tarile din fostul bloc sovietic (nu ne referim la tarile baltice ci la Republica Moldova, Ucraina, Rusia sau Kazahstan), unde primii intrati isi pot acapara cote importante de piata.

Din punctul de vedere al indicatorilor calculati pe baza cursului bursier, indicatorii PER se plaseaza in intervalul 11,5 – 16. Este adevarat, am omis din statistica PER-ul Bancii Comerciale Carpatica, mult peste valoarea sectorului. Raportul dintre cursul de tranzactionare si activul net unitar are o medie de 2,89 la nivelul bancilor analizate. Valori mai ridicate intalnim in cazul BRD, actionarii fiind dispusi sa plateasca de 3,57 ori valoarea activului net unitar (explicabil prin prisma calitatii portofoliului de credite).

Politica SSIF Prime Transaction SA privind recomandarile pentru investitii in instrumente financiare

Materialele ce contin recomandari de investitii realizate de catre SSIF Prime Transaction SA au un scop informativ, SSIF Prime Transaction SA nu isi asuma responsabilitatea pentru tranzactiile efectuate pe baza acestor informatii. Datele utilizate pentru redactarea materialului au fost obtinute din surse considerate de noi a fi de incredere, insa nu putem garanta corectitudinea si completitudinea lor. SSIF Prime Transaction SA ar putea detine in diferite momente valori mobiliare la care se face referire in aceste materiale sau ar putea actiona ca formator de piata pentru acestea. Materialele pot include date si informatii publicate de societatea emitenta prin diferite mijloace (rapoarte, comunicate, presa, hotarari AGA/AGEA etc.) precum si date de pe diverse pagini web.

Informatiile cuprinse in acest raport exprima anumite opinii legate de o clasa de valori mobiliare. Decizia finala de cumparare sau vanzare a acestora trebuie luata in mod independent de fiecare investitor in parte, pe baza unui numar cat mai mare de opinii si analize.

SSIF Prime Transaction SA si realizatorii acestui raport nu isi asuma nici un fel de obligatie pentru eventuale pierderi suferite in urma folosirii acestor informatii. De asemenea nu sunt raspunzatori pentru veridicitatea si calitatea informatiilor obtinute din surse publice sau direct de la emitenti. Daca prezentul raport include recomandari, acestea se refera la investitii in actiuni pe termen mediu si lung. SSIF Prime Transaction SA avertizeaza clientul ca performantele anterioare nu reprezinta garantii ale performantelor viitoare.

Istoricul rapoartelor publicate si a recomandarilor formulate de SSIF Prime Transaction SA se gaseste pe site-ul www.primet.ro. Rapoartele sunt realizate de angajatii SSIF Prime Transaction SA, dupa cum sunt identificati in continutul acestora si avand functiile descrise in acest site la rubrica *Prezentare*.

Rapoartele se pot actualiza/modifica pe parcurs, la momentul la care SSIF Prime Transaction SA considera necesar. Data la care se publica/modifica un raport este identificata in continutul acestuia si/sau in canalul de distributie folosit.

SSIF Prime Transaction SA aplica masuri de ordin administrativ si organizatoric pentru prevenirea si evitarea conflictelor de interese in ceea ce priveste recomandarile, inclusiv modalitati de protectie a informatiilor, prin separarea activitatilor de analiza si research de alte activitati ale companiei, prezentarea tuturor informatiilor relevante despre potentiale conflicte de interese in cadrul rapoartelor, pastrarea unei obiectivitati permanente in rapoartele si recomandarile prezentate.

Investitorii sunt avertizati ca orice strategie, grafic, metodologie sau model sunt mai degraba forme de estimare si nu pot garanta un profit cert. Investitia in valori mobiliare este caracterizata prin riscuri, inclusiv riscul unor pierderi pentru investitori.

Autoritatea cu atributii de supraveghere a SSIF Prime Transaction SA este Comisia Nationala a Valoriilor Mobiliare, <http://www.cnvmr.ro>

Aceste informatii sunt prezentate in conformitate cu Regulamentul CNVM 15/2006 privind recomandarile pentru investitii in instrumente financiare.